

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ ตรีชัยพิสุทธิ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๑/๒๕๕๑

วันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของนายไชยา สะสมทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ถึงสุด
ลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๕ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเข้ารับ
ตำแหน่ง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งเป็นรายการทรัพย์สินของตนเอง
คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในวันที่เข้ารับตำแหน่ง และต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วัน
เข้ารับตำแหน่ง นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน
หรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้
ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ยังประสงค์จะได้รับประโยชน์ต่อไป ให้แจ้งให้ประธาน
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง
และให้โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของ
ผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ซึ่งความในวรรคสามของมาตรานี้
ให้นำมาใช้บังคับถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย นายไชยา
สะสมทรัพย์ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์
๒๕๕๑ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยแสดงรายการทรัพย์สินของคู่สมรส คือ
นางจุไร สะสมทรัพย์ ว่าถือหุ้นในบริษัททรัพย์ฮกเฮง จำกัด จำนวน ๒๕,๐๐๐ หุ้น มูลค่าหุ้นละ ๑๐๐ บาท
คิดเป็นเงิน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท และคิดเป็นร้อยละห้าสิบของทุนจดทะเบียน ซึ่งเป็นจำนวนหุ้นเกินกว่า

ร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ของบริษัทฯ อันเป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แล้ว และแบบแสดงรายการทรัพย์สินดังกล่าวมิได้แสดงรายละเอียดอะไรในอันที่จะถือเป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ด้วย ดังที่ผู้ถูกร้องอ้าง แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบว่าจะประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการที่คู่สมรสถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี จึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เท่านั้น แต่ยังมีได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕

ปัญหาต่อไปมีว่า มีกฎหมายกำหนดจำนวนหุ้นส่วนหรือหุ้นของกลุ่มสมรสของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีหรือไม่ และใครมีหน้าที่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๒) กำหนดว่ารัฐมนตรีจะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน จำกัด ได้ไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ แม้มิได้มีบทบัญญัติถึงจำนวนหุ้นของกลุ่มสมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรีก็ตาม แต่เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคท้าย ให้นำบทบัญญัติที่บังคับนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมาใช้บังคับถึงคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วยจึงต้องถือว่าคู่สมรสของรัฐมนตรีย่อมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดเช่นเดียวกับรัฐมนตรี เมื่อปรากฏว่าจำนวนหุ้นของ นางจุไร สะสมทรัพย์ ในบริษัททรัพย์ฮอกเฮง จำกัด จำนวน ๒๕,๐๐๐ หุ้น มีจำนวนเกินกว่าร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทนั้น กรณีจึงต้องบังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ ก็ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี และต้องโอนหุ้นให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่แจ้งก็คือผู้ถูกร้องนั่นเอง แม้ว่าพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ จะไม่ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีแจ้งความประสงค์ที่จะรับประโยชน์จากการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะก็ตามแต่เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคท้าย บัญญัติให้นำบทบัญญัติสำหรับนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วยโดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ รัฐมนตรีจึงมีหน้าที่ต้องแจ้งความประสงค์จะรับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวของกลุ่มสมรสและบุตรที่ยังไม่

บรรลุนิติภาวะต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย การหลงลืมหรือ การเข้าใจผิดในข้อกฎหมายไม่อาจยกขึ้นแก้ตัวในกรณีเช่นนี้ได้ ส่วนการโอนหุ้น แม้จะเป็นสิทธิ เฉพาะตัวของคู่สมรสที่จะยินยอม โอนหุ้นหรือไม่แต่ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำอันต้องห้ามของ ผู้ถูกร้องตามที่กฎหมายบังคับ เพื่อป้องกันการเอื้อประโยชน์ให้แก่ธุรกิจที่ตนเองและบุคคลในครอบครัว มีส่วนได้เสียเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ที่ผู้กร้องอ้างว่าผู้ถูกร้องบังคับคู่สมรสไม่ได้ นั้น ก็เป็นเรื่อง ภายในครอบครัวของผู้ถูกร้อง เมื่อผู้ถูกร้องแก้ปัญหภายในครอบครัวของตนเองไม่ได้ ผู้ถูกร้อง ก็ไม่สมควรเป็นรัฐมนตรีที่จะต้องแก้ปัญหของประเทศชาติต่อไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงมีความเห็นว่านายไชยา สะสมทรัพย์ ผู้ถูกร้อง กระทำการอัน ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ และมีผลให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๕

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ